

Skötselplan för Rånesvårre naturreservat

Denna skötselplan är en bilaga till länsstyrelsens beslut 2024-04-22 om bildande av Rånesvårre naturreservat. Stora delar av reservatet ingår i ett Natura 2000-område som heter Ranesvare och har områdeskod SE082033. Några vattendrag är även del av Natura 2000-området Råneälven med områdeskod SE820431. Genom detta är stora delar av det blivande reservatsområdet med i EU:s nätverk av skyddade områden. De nu gällande bevarandeplanerna blev fastställda av länsstyrelsen 2016-12-14 (Ranesvare) respektive 2007-12-11 (Råneälven).

Innehållsförteckning

1	Allmänt.....	1
2	Prioriterade bevarandevärden.....	2
3	Mål och åtgärder	2
3.1	Skog	2
3.2	Våtmarker, sjöar och vattendrag.....	3
3.3	Kulturmiljövärden.....	5
3.4	Anläggningar och information.....	5
3.5	Tillfartsvägar.....	6
4	Sammanfattning av skötselåtgärder	7
5	Källhänvisning	7
6	Bilagor.....	8

1 Allmänt

Denna skötselplan anger riktlinjerna och målen för skötseln av **Rånesvårre naturreservat**. Vid planering och utförande av skötselåtgärder ska syftet med naturreservatet och reservatsföreskrifterna vara styrande. Skötseln ska även bidra till att bibehålla gynnsam bevarandestatus för ingående naturtyper och arter inom ramen för Natura 2000. Andra aktuella regelverk och riktlinjer ska också beaktas. Bevarandemålen för de ingående naturmiljöerna styr vilken slags naturvårdande skötsel som planeras.

Sveaskog äger flera fastigheter i reservatet som tillsammans utgör merparten av ytan. Naturvårdsverket äger en större fastighet som inkluderar bergen Granberget och Björkberget (Rånesvårre 1:8) samt några mindre fastigheter i den södra delen och även några ströängar (Rånesvårre 1:8, Högräsk 2:7, Båtheden 1:1). I sydvästra delen av reservatet finns två ströängar med privat ägandeskap (Högräsk 2:8 och Kuouka 4:8). Det finns tre samfälligheter och ett samfällt vattendrag fördelade på Kuouka skifteslag, Palkijaur och Aimoluoppal skifteslag, samt Högräsk skifteslag. Större skötselåtgärder som berör annan markägare än Naturvårdsverket ska alltid föregås av samråd med markägaren. Samråd med berörd sameby ska hållas om skötselåtgärder planeras som kan påverka deras verksamhet.

2 Prioriterade bevarandevärden

Skälen för bildandet av reservatet samt dess prioriterade bevarandevärden är områdets storlek och variationsrikedom med mycket höga natur- och landskapsvärden. Detta innefattar både de skogliga värdena och de värdefulla våtmarkskomplexen, liksom de miljöer och arter som är utpekade inom Natura 2000.

3 Mål och åtgärder

3.1 Skog

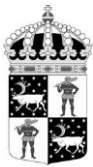
Skogen i naturreservatet utgörs till övervägande del av värdekärna, vilken i sin tur till största del är urskogsartad. Gran- och barrblandskog i sen succession dominerar. Det finns gott om gamla överståndare och rikligt med död ved. Det finns även ett mycket stort 90-årigt lövbestånd längs med Granbergets östsluttning som uppkommit efter brand på 1930-talet.

Vy över lövbeståndet (ljusgrönt) på Granbergets östsluttning som uppkommit efter brand. Foto: Frédéric Forsmark

Graden av påverkan från äldre tiders skogsbruk såsom dimensionsavverkning och plockhuggning varierar i området men överlag är den låg. Reservatets värdekärnor bevaras därför bäst genom fortsatt fri utveckling.

I reservatet finns även vissa områden som är påverkade av modernt skogsbruk. Det är framförallt de gamla hyggena sydost om Granberget som kan vara aktuella för aktiv naturvårdsskötsel, se skötselområde A i bilaga B. Troligtvis avverkades bestånden på

1980-talet och vid Länsstyrelsens inventeringar år 2003 var det kraftigt lövuppslag på ytorna. Eftersom den stora, naturliga lövbrännan ligger precis intill vore det lämpligt om även dessa bestånd kan hållas lövrika. Områdena behöver utredas mer ingående för att en lämplig skötsel kan föreslås. Exempel på naturvårdande skötselåtgärder kan vara röjning av eventuella kvarvarande barrträd eller tillskapande av död ved för att få en mer diversifierad struktur i bestånden och på så sätt gynna fler lövskogsarter, till exempel vitryggig hackspett.

Områdets skogar har präglats av återkommande bränder. Trots att skogarna är gamla och urskogsartade och har ett stort inslag av död ved bör spontant uppkomna bränder så långt möjligt få löpa fritt. Området är så pass stort att en brand i en del av området skulle ge stor naturvårdsnytta trots att den döda veden och många gamla träd sannolikt skulle försvinna i delar av brandområdet. Vid släckningsarbete ska så skonsamma metoder som möjligt användas och naturliga begränsningslinjer så som vägar, vattendrag och rågångar nyttjas i första hand. Fysiska ingrepp som fällning av träd eller anläggande av mineralgator ska undvikas.

Målsättningen är att främmande arter (t ex contortatall) som bedöms utgöra ett hot mot ekosystemen inte ska förekomma i reservatet. Idag finns inga uppgifter om att contortatall eller andra främmande arter finns inom reservatet. Om contortatall eller andra främmande arter upptäcks inom naturreservatet ska detta rapporteras och åtgärdas.

Vid eventuella naturvårdande skogsskötselåtgärder i anslutning till våtmarkerna ska även våtmarkernas värden vägas in.

Bevarandemål

- Arealen värdekärna får inte minska; målet är att arealen värdekärna ska öka i takt med att utvecklingsmarker uppnår statusen värdekärna.
- Naturvärden samt naturlig hydrologi ska bevaras och växt- och djurlivet ska tillåtas att utvecklas fritt. Förändringar i naturtillståndet ska främst ske genom naturlig succession och naturliga processer med naturvårdande skötsel eller naturvårdsbränning i vissa delar.
- Främmande arter som t ex contortatall ska inte förekomma.
- Förutsättningarna för de enligt art- och habitatdirektivet utpekade arterna ska bibehållas eller om möjligt förbättras.

Skötselåtgärder

- Avveckling av främmande arter som upptäcks inom reservatet.
- Utred förutsättningarna för naturvårdande skötsel i skötselområde A, bilaga B.

3.2 Våtmarker, sjöar och vattendrag

Länsstyrelsen har klassat våtmarkerna i reservatet under Våtmarksinventeringen (VMI). De områden som har den högsta klassen är inkluderade i Sveriges Myrskyddsplan. Större delen av våtmarkerna inom reservatsgränsen är klass 1 eller 2, vilket innebär att

de har höga till mycket höga naturvärden och ett nationellt eller internationellt skyddsvärde. De är också i hög grad opåverkade av mänskliga ingrepp. I inventeringen nämns diken i närheten av byn Koskivaara. Även om reservatet inte når fram till byn kan det inte uteslutas att ovan nämnda diken påverkar reservatsområdet. Järnvägen avgränsar reservatet i sydöst och även här är det möjligt att banvallen har påverkat våtmarken. I övrigt finns diken sydost om Granberget. Länsstyrelsen gör bedömningen att ytterligare inventeringar behöver göras för en större kartläggning av våtmarkernas skötselbehov. Det går alltså inte att utesluta att de kan vara påverkade av någon form av markavvattning, dämning eller annat som kan ha en negativ effekt på naturvärdena.

Rånesvärre våtmarksområde består och inkluderar ett flertal naturtyper och arter som är utpekade i Natura 2000 och särskilt prioriterade inom EU. Exempel på naturtyper och arter som ska bevaras inom området enligt Natura 2000 är skogbevuxen myr, aapamyrar, näringsfattiga slättsjöar, utter och skalbaggen bredkantad dykare.

Våtmarkernas omfattande och höga skyddsvärde innebär att markskador skarpt bör undvikas. Finns risk för att markskador kan uppstå ska förebyggande markförstärkningsåtgärder vidtas. Om skador skulle uppstå ska dessa åtgärdas omgående.

Det finns flera större och mindre vattendrag i naturreservatet. Kaipabäcken är ett biflöde till Råneälven och rinner genom de stora myrområdena i reservatets östra del. Kaipabäcken registrerades för höga tätheter av öring under en inventering 1991. Elfisket gjordes i en del av bäcken som ligger utanför reservatsgränsen. Det har under en lång tid funnits problem med dikning och sedimenttransport längre ner i Kaipabäcken där många våtmarker varit dikade. Hur detta har påverkat de delar av bäcken som finns inom Rånesvärre naturreservat är osäkert. Länsstyrelsen bedömer att ytterligare inventeringar av de limniska värdena i Kaipabäcken och andra vattendrag inom reservatet behövs för att kunna kartlägga skötselbehoven.

Utifrån tillgänglig information föreslås ingen aktiv skötsel av våtmarker, sjöar eller vattendrag inom reservatets gränser i dagsläget. Reservatets föreskrifter tillåter dock hydrologiska åtgärder vid behov. Om senare inventeringar visar på någon yttre påverkan som skulle kunna åtgärdas genom aktiv skötsel kan nedanstående mål och åtgärder komma att anpassas i enlighet med detta.

Bevarandemål

- Naturlig hydrologi ska bevaras och växt- och djurlivet skall tillåtas utvecklas fritt. Förändringar i naturtillståndet ska i första hand ske genom naturlig succession och naturliga processer.
- Främmande arter ska inte förekomma.
- Hänsyn ska tas till mål i bevarandeplanen för de arter och naturtyper som är utpekade i Natura 2000.

Skötselåtgärder

- Behovet av att lägga igen diken eller utföra andra åtgärder för att restaurera områdets hydrologi utreds.
- Vid behov genomföra förebyggande markförstärkningsåtgärder där markskador kan uppstå.
- Avveckling av främmande arter vid behov.

Rånesvårre består av en mosaik av våtmarker och skogar som är känsliga för till exempel markskador.
Foto: Frédéric Forsmark

3.3 Kulturmiljövården

I reservatet finns inga kända fornlämningar eller utpekade kulturmiljövården. Om sådana upptäcks är det viktigt att de bevaras och att särskild hänsyn tas till fornlämnings- och kulturmiljöer så att de inte skadas vid skötselinsatser. För att undvika skador på fornlämningar eller kulturmiljövården ska samråd ske med länsstyrelsens antikvarier inför planerade skötselåtgärder.

3.4 Anläggningar och information

Rånesvårre är ett förhållandevis okänt utflyktsmål. Länsstyrelsen saknar i dagsläget kunskap om i vilken omfattning området nyttjas för utflykter och bärplockning. Detta gäller i hög grad även småviltsjakt. Älgjakt bedrivs i området med Sveaskog som jakträttsägare. Trots att området nu ges naturreservatsstatus och områdets höga natur- och friluftslivsvården blir mer kända för allmänheten bedömer länsstyrelsen att antalet besökare kommer att påverkas marginellt.

I området saknas markerade stigar, eldstäder och andra anordningar för rörligt friluftsliv. Länsstyrelsen bedömer att det initialt inte heller behövs några, men att anläggning av sådana anordningar enligt ovan ska vara möjlig i framtiden. Utgångspunkten för detta är att reservatet ska nyttjas för rörligt friluftsliv utifrån sina naturgivna förutsättningar.

Länsstyrelsen har kännedom om att Ranessaara-Jokkmokk Jaktvårdsförening Högvilt äger byggnader på ofri grund inom Naturvårdsverkets fastighet Näsberg 2:8. Byggnaderna utgörs av en jaktstuga, vedbod, dass, slaktbod och slaktställning. Intill området men på fastigheten Majtum 1:14, som ägs av Sveaskog, ligger en bastu.

Intill den södra spetsen av sjön Bannaråvgajávrr, cirka 5 km väster om byn Koskivaara, finns det ett antal gamla husvagnar uppställda. Platsen för detta ligger i terrängen inom reservatsområdet och cirka 100 m från väg. Husvagnarna står på fastigheten Storlandet 5:1 som ägs av Sveaskog. Vid kontakt med Sveaskogs fastighetsansvarig har det framkommit att det saknas avtal mellan markägare och ägare av husvagnarna. Det är därmed markägarens och inte förvaltarens ansvar att se till att husvagnarna avlägsnas från platsen och nödvändiga åtgärder vidtas för att återställa området till naturlig mark.

Eftersom Länsstyrelsen inte har genomfört någon fullständig inventering av anordningar och anläggningar kan det finnas sådana som Länsstyrelsen inte känner till.

Reservatet saknar iordningsställd parkeringsplats. Parkeringsmöjlighet finns på vändplanen längst in efter skogsbilvägen i reservatets västra del, se Bilaga B.

Information om naturreservatet finns på länsstyrelsens hemsida och i mobilapplikationen Norrbottens naturkarta.

Skötselmål

- Besökaren ska göras medveten om naturreservatets naturmiljövärden och vad man bör tänka på vid besöket.
- Vid naturvårdande skötselåtgärder ska allmänheten på ett lättillgängligt sätt kunna få information om bakgrund, orsak och mål med åtgärden.

Skötselåtgärder

- Vid naturvårdande skötselåtgärder sätts skyltar med information om åtgärden upp i anslutning till aktuellt skötselområde.

3.5 Tillfartsvägar

Det finns flera skogsbilvägar fram till reservatgräns. En av de mer lämpliga tillfartsvägarna till reservatet är från allmän väg via Messaure. Från Messaure kör man nordöst mot Nietsavare (väg 818), och svänger därefter av österut mot Högrträsk (väg 814). Efter ca 4 km viker en grusväg av norrut som går igenom reservatets västra del och slutar med en vändplan (den högra).

Ett vägavtal har tecknats med Sveaskog för väg markerad med lila i bilaga A. Avtalet innebär att Staten äger rätt att för naturreservatets behov och dess besökare nyttja vägen. Sveaskog är ej skyldig att hålla ifrågakvarande väg i annat skick än vad som är erforderligt för sin egen verksamhet. Sveaskog garanterar ej vägens framkomlighet och svarar ej heller för skador på grund av vägens beskaffenhet. Om skada som orsakats av naturreservatets förekomst uppkommer på väg som omfattas av avtalet ska Staten på egen bekostnad snarast möjligt åtgärda skadan. Skulle vägen behöva nyttjas för transporter som ej är att anses som ordinära för ett naturreservat enligt dess föreskrifter och skötselplan, såsom åtgärder vid brand, stormfällningar och tyngre anläggningsåtgärder, ska Staten i varje enskilt fall (om ej akut) inhämta tillstånd från Sveaskog. Länsstyrelsen har vid beslutstillfället ingen uppdaterad information om vägens skick.

Skötsel mål

- Länsstyrelsen ska ha kännedom om vägens skick för att kunna anpassa information och eventuellt vidta åtgärder.

Skötselåtgärder

- Vägens status kontrolleras i samband med tillsyn av reservatet.

4 Sammanfattning av skötselåtgärder

Avsnitt	Vad	När
	Översyn och eventuell revidering av Skötselplan.	Senast 2034
3.1	Naturmiljövården	
	Behov av hydrologiska åtgärder till exempel igenläggning av diken.	Efter utredning
	Förebyggande markförstärkningsåtgärder vid risk för markskador.	Vid behov
	Borttagande av främmande arter.	Vid behov
	Röjning, naturvårdsbränning eller annan naturvårdande skötsel.	Efter utredning
3.2	Information och anläggningar	
	Uppsättning av skyltar med information om skötselåtgärd.	I samband med eventuell skötselåtgärd
3.3	Tillfartsvägar	
	Vägens status kontrolleras.	Vid övrig tillsyn av reservatet

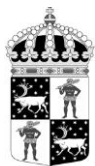
5 Källhänvisning

Länsstyrelsen 2001

Data från fältinventering

Naturvårdsverket 2004

Skyddsvärda statliga skogar, Norra Norrbottens län. Rapport 5345.

Länssstyrelsen
Norrbotten

SKÖTSELPLAN

Datum
2024-04-22

BILAGA 7

Diarienummer
511-5751-2022

8 (8)

Naturvårdsverket 2007

Myrskyddsplan för Sverige. NV:s rapport 5669

Naturvårdsverket 2013

Samråd om områden på Sveaskogs markinnehav i
Norrbottens län. Rapport 6577.

6 Bilagor

A. Översiktskarta

B. Skogliga funktionsklasser, skötselområden och information

C. Markägarkategorier

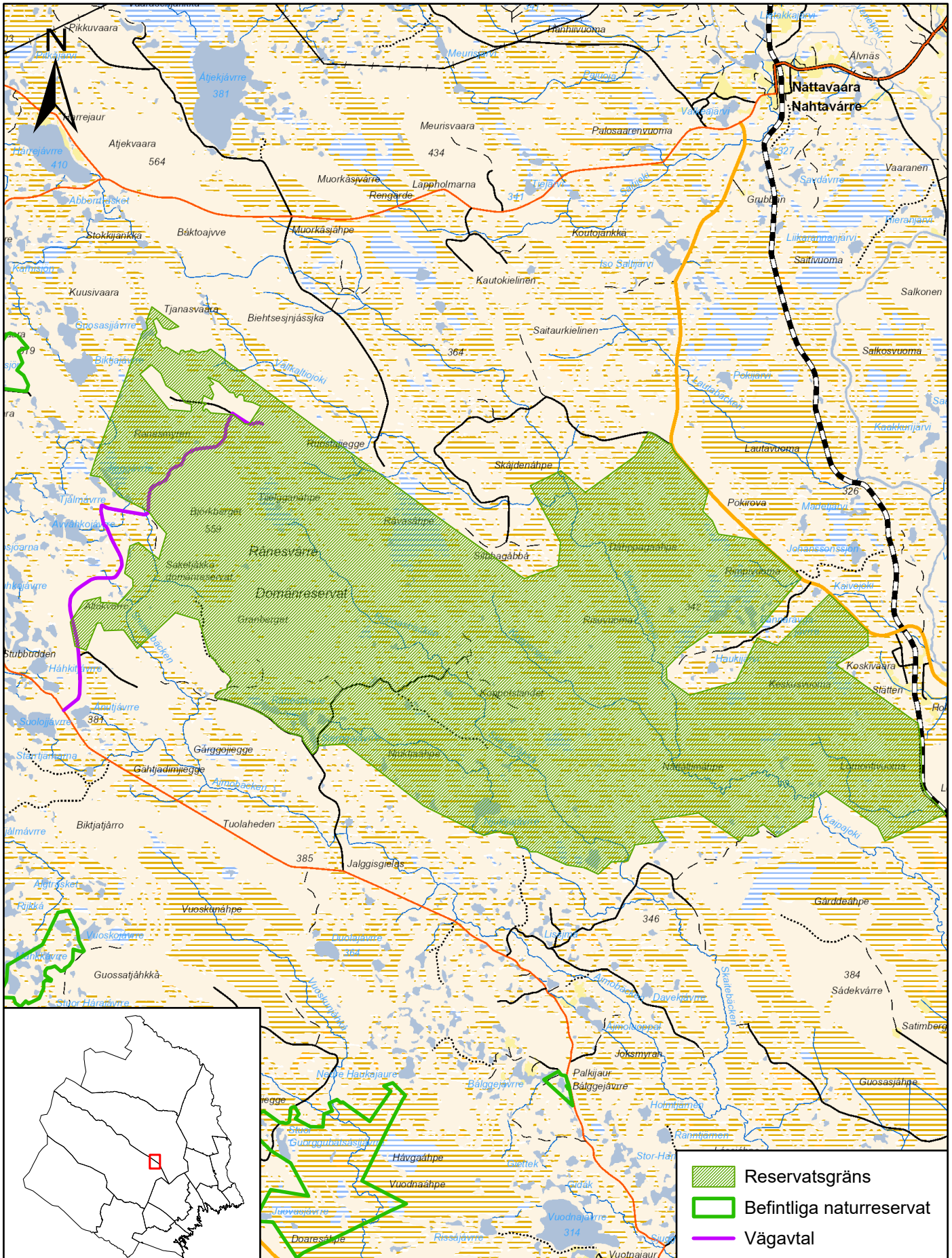
Rånesvårres naturreservat

Jokkmokks & Gällivare kommuner

Länsstyrelsen
Norrbotten

Skala: 1:100 000

0 2 4 8 km

Länsstyrelsen
Norrbotten

Diariennr 511-5751-2022

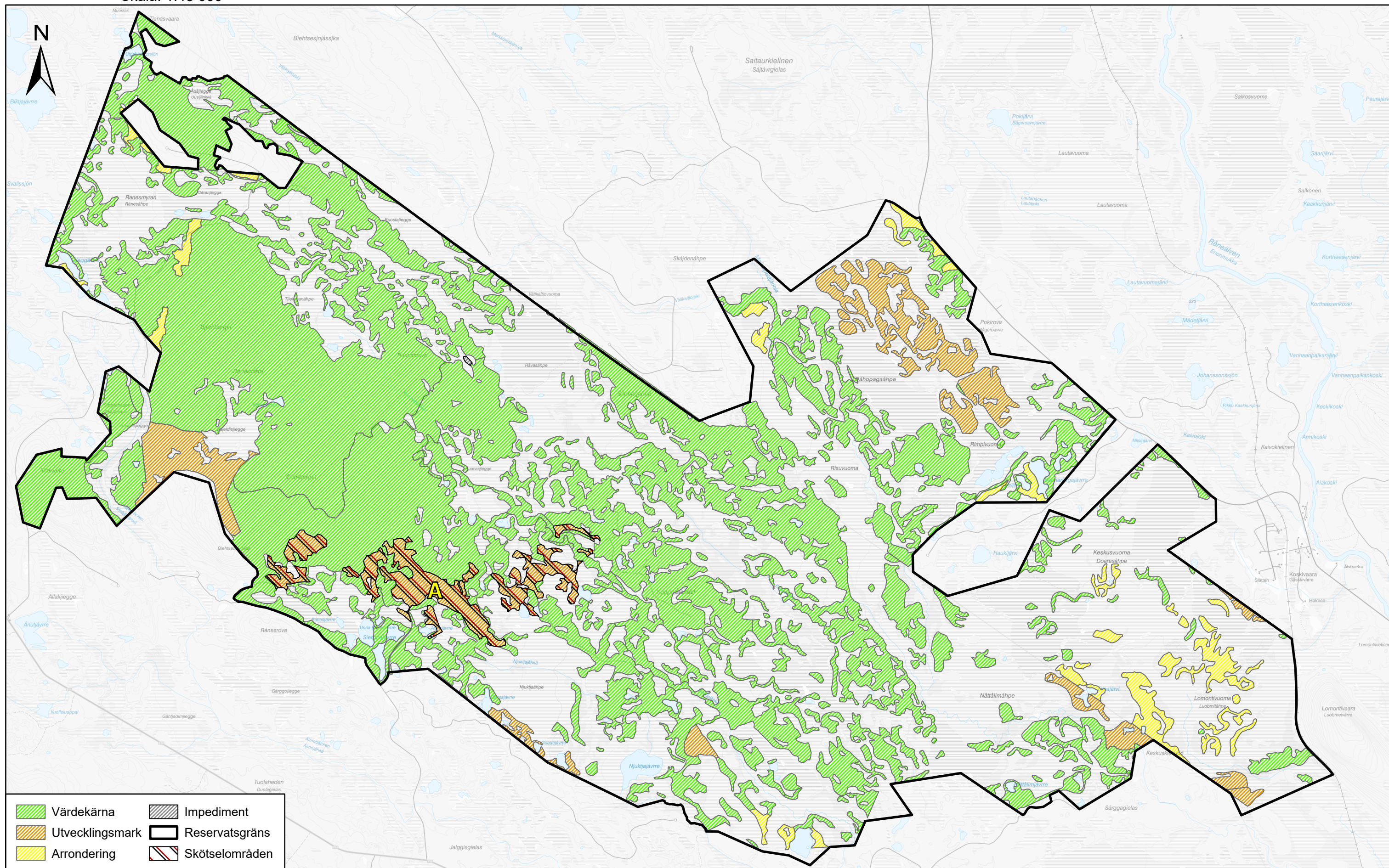
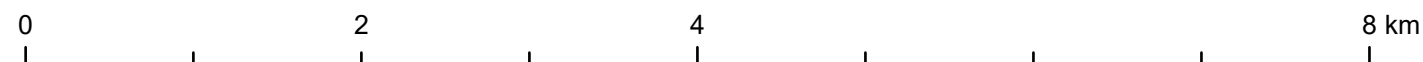
NVR ID 2022309

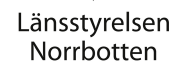
Bilaga B

Rånesvårre naturreservat

Skogliga funktionsklasser, skötselområden och information

Skala: 1:45 000

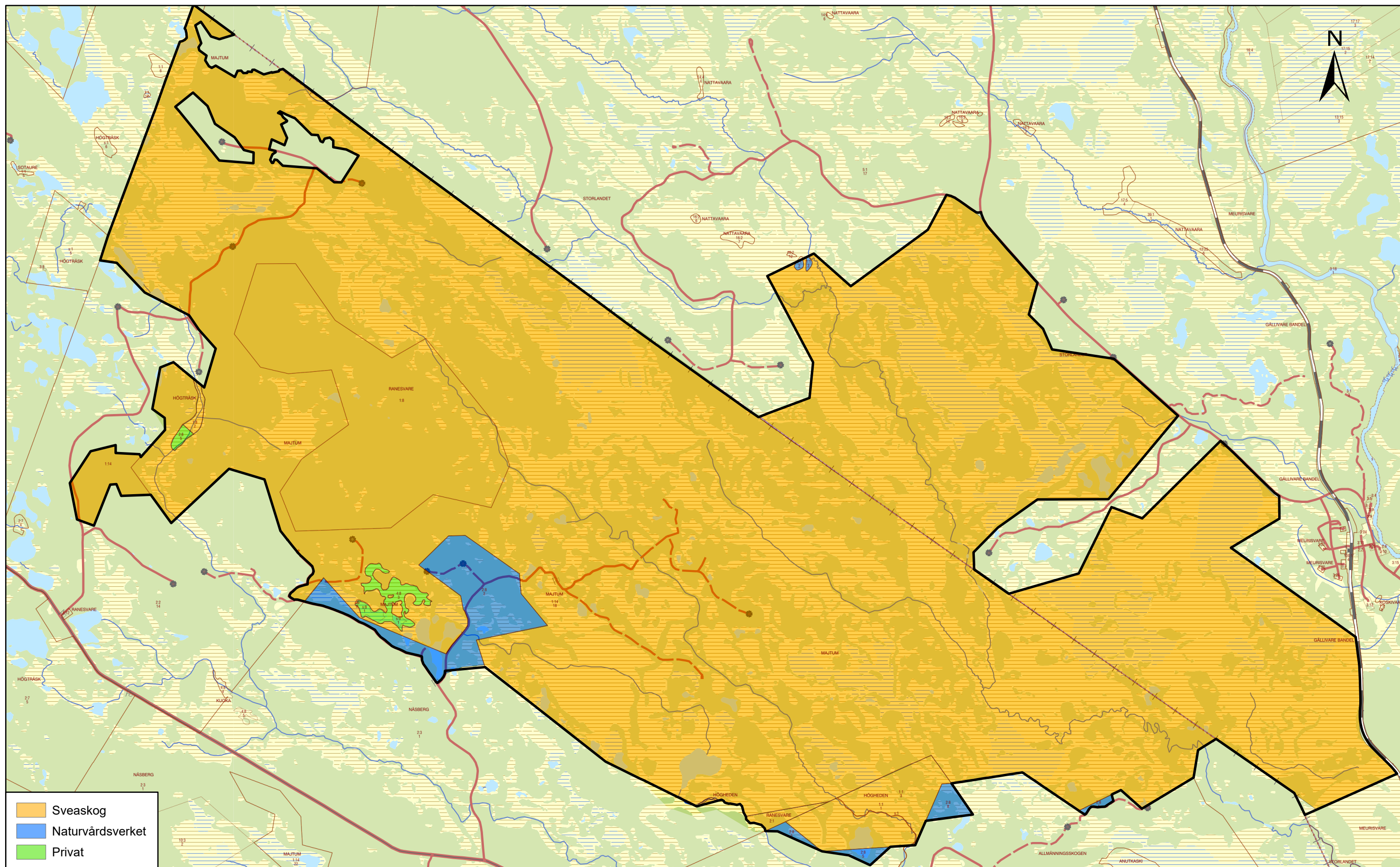
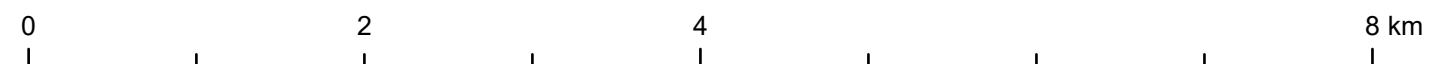
NVR ID 2022309

Bilaga C

Ránesvárre naturreservat

Markägarkategorier

Skala: 1:45 000

© Länsstyrelsen Norrbotten och © Lantmäteriet